

Johnsen: Det Spørgsmaal, der her foreligger, om Adgang til Ekspropriation af Grundarealer til Jernbaner til Transport af Mergel er, som alt berørt af den højtærede Minister, ikke nyt for dette Ting, idet det var fremme for 3 Aar siden i Anledning af Loven af 18. April 1910, hvorved der blev givet Andelsselskabet „Vestjyllands Mergelforsyning“ Ret til Ekspropriation til Anlæg af en Jernbane fra Rindom Mergelleje til Ringkøbing Statsbanestation paa visse i Loven nærmere fastsatte Betingelser. Det erkendtes da, at der vel kunde være Tilfælde, i hvilke det vilde være forsvarligt i Overensstemmelse med Grundlovens § 82 at give Ret til Ekspropriation af Arealer til en Jernbane til Transport af Mergel, men man hævdede samtidig fra dette Tings Side, at Tilladelsen burde gives i hvert enkelt Tilfælde. Det er jo selvfølgelig ogsaa det sikreste til Forvisning om, at Grundlovens Bestemmelse, at Almenvellet kræver Grundafstaaelsen, sker Fyldst. Jeg skal dog ikke modsige, at det lader sig gøre at opstille saadanne bestemte Betingelser i en Lov, at det vilde være grundlovsmæssigt forsvarligt at give vedkommende Minister Bemyndigelse til at tilstede Ekspropriation i det Øjemed, det her drejer sig om. Samtidig maa jeg dog sige, at det ikke forekommer mig, at de Bestemmelser, dette Lovforslag indeholder, er fuldt tilstrækkelige i saa Henseende. Herpaa vilde der jo dog kunne bødes ved Ændringer i eller Tillæg til disse Bestemmelser. Da der imidlertid er nedsat en Kommission, Landbokommissionen, der bl. a. har den Opgave at beskæftige sig med Spørgsmaalet om Ændringer i Ekspropriationslovgivningen, forekommer det mig, at det vilde være det retteste at afvente denne Kommissions Betænkning, inden der skrives til Forandringer i den gældende Lovgivning om Ekspropriation, og det saa meget mere, som dette vil kunne ske uden nogen Skade; thi hvis der skulde være et enkelt Tilfælde, hvad for øvrigt ikke er mig bekendt, og det er heller ikke oplyst af den højtærede Minister, i hvilket der maatte være særlig Trang til Ekspropriation af Arealer til en Bane til Transport af Mergel, vilde der jo kunne fremsættes, saaledes som det skete i 1910, et særligt Lovforslag herom, og et saadant Lovforslag antager jeg, den højtærede Minister vil kunne gøre Regning paa vil blive modtaget med al den Velvillie, som det nyttige Øjemed, Mergelbanerne tjener, har Krav paa. I øvrigt er det jo ikke det

eneste Omraade, paa hvilket der er Ønsker om udvidet Adgang til Ekspropriation. Der er flere andre. Jeg skal saaledes nævne et enkelt, som har været omtalt her i Tinget ved en tidligere Lejlighed, Ekspropriation af Jord til Købstadskoler. Der kan eksproprieres Jord til Landsbyskoler, men ikke til Købstadskoler, hvad der jo er en Anomali, som der vel kunde være god Grund til at rette. Til lige skal jeg bemærke, at der ikke haves Ret til Ekspropriation til Jernbaner til Transport af Sukkerroer, hvad der er ret analogt med det, som Lovforslaget angaar. Jeg ved ikke, at der har været fremsat Ønske om at faa en slig Ret til Anlæg af Sukkerroebaner; man har — efter hvad der er mig meddelt, — hjulpet sig frem uden Ulempe ved Overenskomster ad privat Vej.

Paa Lovforslagets Detailler finder jeg ikke, der er Grund til nu at komme videre ind. Dog skal jeg bemærke med Hensyn til et Punkt, som den højtærede Minister dvælede ved, nemlig Kommunalbestyrelsernes Pligt til at opkræve Betalingen for Mergel, at det forekommer mig ret betænkeligt i det hele at paalægge Kommunalbestyrelserne forøget Arbejde og særlig i private Øjemed, som der her er Tale om. De har jo nok at gøre i Forvejen, og hvis der bliver paalagt dem alt for mange nye Hverv, uden at det er absolut nødvendigt, kan det let lede til, at det gaar ud over Arbejdet paa de Omraader, hvor deres egentlige Gerning ligger.

Der turde maaske efter Omstændighederne være Anledning til at overveje Lovforslaget nærmere i et Udvalg, især da Sagen, som den højtærede Minister ogsaa berørte, ikke var Genstand for Udvalgsbehandling, da den var fremme her i Tinget for 3 Aar siden.

Jørgen Berthelsen: Efter at den højtærede Landbrugsminister og det ærede 1ste Medlem for 8de Kreds (Johnsen) har udtalt sig om Sagen, er der neppe nogen Grund til at komme ind paa dens Enkelt-heder. Jeg vil dog gerne sige til det ærede Medlem for 8de Kreds, at jeg synes, at Grundafstaaelse til Mergelspor maaske nok kan siges at danne en Undtagelse fra de almindelige Grundafstaaelser ved Ekspropriation. Jeg synes, at i det hele Mergeltransporten til de fattige Hedeegne er af saa stor nationaløkonomisk Betydning, at al den Støtte, det er Lovgivningsmagten muligt at give den Sag, burde den have, og at der ikke paa nogen Maade maatte lægges den nogen Hindring i Vejen. Det